
IN MEMORIAM

BORISLAV DŽUVEROVIĆ

Preranom smrću Borislava Džuverovića prekinuta je jedna uspešna sociološka karijera. Za njim je ostalo mnogo neostvarenih ideja i planova čijim bi ostvarenjem sociološka nauka kod nas nesumnjivo bila obogaćena.

Za sociološku struku Borislav Džuverović se opredelio već upisom na Filozofski fakultet na Grupu za sociologiju. Sve ostalo je predstavljalo ostvarivanje te početne namere. Bio je privržen struci čak i onda kada ga je obavljanje nekih drugih poslova od nje udaljavalo. Angažovan u omladinskim forumima uvek je tražio oslonac u struci ne samo da se od nje ne bi udaljio nego da bi i tu ulogu obavljao što pouzdanije i studioznije. Sociologija za njega nije bila samo poziv, niti samo struka nego i osnovno polazište i čvrsto tle koje se ne sme napuštati ni kad su u pitanju i veliki izazovi i veliki pritisci. Sociologiji je bio odan kao predan istraživač koji je poznao njene metode i postupke, svesrdno ih koristeći i primenjujući u teorijskim i empirijskim istraživanjima.

Borislav Džuverović je sociologiju osećao kao veliki izazov i to ne samo kada se pokreću i raspravljaju krupna sociološka pitanja, nego i kada je reč o pojedinim delovima socijalne strukture koje je globalni sociološki pristup, po pravilu zanemario. Pri tome, nisu u pitanju marginalne i sociološki zanemarljive pojave nego veoma bitne, kako sa stanovišta socijalne prakse, tako i sa stanovišta sociologije kao nauke. To je i razlog što je svoja prva sociološka istraživanja posvetio omladini i omladinskoj kulturi kao dvema, do tada, za sociologiju irelevantnim pojavama. To je on ostvario u knjizi *Generacija budućnosti*, u knjizi *Vrijednosti i pobune mladih* i u knjizi *Kultura i omladina*. Istraživački napor Borislava Džuverovića doprineo je da omladina kao socijalna grupa ostane trajno prisutna u sociološkoj nauci.

U svojoj sociološkoj aktivnosti Džuverović je izbegavao stereotipe, rutinu i olako donošenje zaključaka. Pomno je pratio strujanja u savremenoj sociologiji, a svoja interesovanja usmeravao ka onim područjima koja su njegovom istraživačkom senzibilitetu najviše odgovarala. Otuda se opredelio za veoma aktuelnu i krajnje osetljivu temu - masovnu kulturu. Njom se bavio i u svojoj doktorskoj disertaciji koja je kasnije objavljena kao knjiga pod naslovom *Kultura bez granica*. U ovoj knjizi Džuverović brižljivo sistematizuje dosadašnja teorijska iskustva nastojeći da tome da i sopstveni doprinos. On u masovnoj kulturi ne vidi zlo kojeg se po svaku cenu valja osloboditi, nego protivrečan i složen proces kroz koji prolazi znatan deo savremene kulture. Opasnosti i zamke masovne kulture sigurno postoje, ali to nije razlog da se ne iskoriste i neke komparativne prednosti koje ona sa sobom nosi.

S knjigom *Sporne kulture* Borislav Džuverović nam se predstavio kao sociolog koji već ima izgrađenu kritičku distancu prema, do nedavno etabliranim vrednostima u savremenoj kulturi. On dovodi u pitanje i političku, i samoupravnu, takozvanu sizovsku kulturu, ukazuje na protivrečnosti kulture rada, ističe zagonetnost omladinske /pot/kulture kao i ostalih alternativnih tokova u savremenoj kulturi.

Kao predavač na Univerzitetu, Borislav Džuverović je studentima približavao sociološku nauku na najbolji način. Stajao je na stanovištu da univerzitetski profesor ima obavezu da za svoj predmet napiše udžbenik, čega se dosledno pridržavao. Za svoj predmet je napisao udžbenik koji je pažljivo doterivao i ponovo ga izmenjenog objavljivao.

Iz sociološke sredine je otišla ličnost koja nije postigla punu naučnu zrelost. Borislav Džuverović je bio sociolog u usponu i velike naučne radoznalosti. Pomno je pratio zbivanja i promene u socijalnom životu. Krupni društveni potresi činili su ga posebno osetljivim. Jedan je od retkih sociologa koji je reagovao na rat i ratne strahote. Iz objavljenih tekstova se dalo zaključiti da je ovu problematiku ozbiljno istraživao. Ostavio je za sobom i bogatu neobrađenu građu koja ne bi trebalo da ostane neiskorišćena.

Borislav Džuverović je živo učestvovao ne samo u staleškom nego i u čitavom društvenom životu. Bio je aktivan na mnogim naučnim skupovima i u zemlji i u inostranstvu. U cilju usavršavanja i produblivanja stečenih znanja i teorijskih pogleda, bio je u više navrata na studijskim boravcima u inostranstvu.

Kao direktor novinske i izdavačke kuće "Mladost" podsticao je i publicističku i izdavačku delatnost, dajući im i svoj lični doprinos.

Kada iz javnog života nestane jedna ovako dinamična i svestrana ličnost, onda nije jednostavno, ni moguće tačno utvrditi, ni iscrpno izložiti sve što je ona doprinela, a naročito jednoj tako razvijenoj disciplini kao što je sociologija.

Radoslav Đokić